

И.П.И.

Институт за пазарна икономика

бул. "Патриарх Евтимий" N 22, София 1000

тел./факс.: (+359 2) 952 62 66, 952 35 05

ел. поща: mail@ime.bg

страница в Интернет: www.ime.bg

Изх. № 69 /05.02.2010

На вниманието на
Г-н Мартин Димитров
Председател
Комисия по икономическата политика, енергетика и туризъм
Народно събрание

Становище

по

проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за занаятите

Занаятчийските предприятия най-често са микро- и малки предприятия и поради тази причина са много чувствителни към промени в пазарната конюнктура. Това ги прави силно уязвими от множеството регламенти за упражняване на дейност, а тежката бюрокрация спъва тяхното развитие и съществуването им изобщо. Идеята на българската администрация за развитие на секторите на занаятчийските услуги е друга – стремежът към регулиране на дейностите се проявява особено през последните десет години с приемането на Закона за занаятите на 27 април 2001 г., създаването на Националната занаятчийска камара на 14 декември 2002 г. и последващото формиране на 25 регионални занаятчийски камари и 9 национални браншови сдружения. Резултатът, обаче, също е друг – появяват се много пречки пред започването на бизнес в занаятчийската сфера и при оперирането на дейността.

Така осем години по-късно вече промяната е доста закъсняла и повече от наложителна.

Общи коментари по ЗИД на ЗЗ

- ✓ Проявява се намерение за цялостно намаляване на регулирането на бизнеса в България
- ✓ Отпада задължението за членуване в РЗК и свързаните с това разходи;
- ✓ Признават се занаятчийските образование и квалификация, придобити в държавните образователни институции;
- ✓ Ограничава се броят на лицата, засегнати от допълнителното регулиране на ЗЗ чрез намалява на списъка на занаятите в ЗЗ;
- ✓ Предоставя се свобода на избор на формата на бизнес, която ще изпълнява занаятчийското предприятие;
- ✓ Разбива се монопола на НЗК и РЗК;
- ✓ Поставя се изискване за публичен достъп на информацията, събирана и поддържана от браншовите организации.

Причини за подкрепа на ЗИД на ЗЗ

- **Отпада задължителното членство в РЗК.** Задължителният характер на тези изисквания е основна бариера при навлизането в професията, а огромните правомощия, дадени на камарите представляват сериозен регулативен капан, защото делегираните им от държавата права водят до създаване на монопол на пазара и силна зависимост на занаятчиите от съответната организация. От друга страна, камарите често не защитават потребителите и не винаги подобряват качеството на услугата, а само налагат изисквания. Разбира се, стои въпросът и за задължителния членски внос, който е допълнително бреме за занаятчиите.
- **Признава се квалификацията, получена в държавните образователни институции.** В момента НЗК не признава други квалификации, освен издадените от браншовата организация. Това представлява огромна бариера за навлизащите на пазара занаятчици и не отразява придобитите знания и умения, а само наличната документация. По този начин се омаловажава образованието, придобито в държавните институции, а браншовите организации имат монополна власт над квалификацията на занаятчиите. Имайки предвид, че в по-голямата си част занаятчиите разчитат на изградена репутация, тежките изисквания за образование и квалификация не дават сигурен гарант на различните умения на занаятчиите.
- **Осигурява се повече прозрачност на сектора на занаятчийски услуги и браншовите организации.** Чрез предвижданите промени в ЗИД на ЗЗ НЗК и РЗК вече ще бъдат задължени да публикуват на страниците си информацията относно бюджетите си, регистрите, които водят и информацията за всички процедури по кандидатстване и изпити в организациите. По-голямата прозрачност дава възможност за по-добър контрол на ефективността на разходване на средствата в тези организации.
- **Намалява се списъкът на занаятите.** Много от занаятите в ЗЗ вече не се практикуват или са регулирани от други нормативни актове или браншови организации. Двойното регулиране на занаятчиите от подобни професии създава сериозни трудности през бизнеса и значителни разходи на време и пари по съобразяване с множеството регламенти. Това създава и множество предпоставки за разширение на сивия сектор в икономиката, защото централизираните изисквания и цели затрудняват работата на предприемачите и нарушават нуждите на потребителите.

Дискусионни въпроси в предложенията

Нещо, което не би трябвало да се регулира е броят на РЗК. В ЗИД на ЗЗ предложението е те да бъдат намалени до 6 областни занаятчийски камари. Малкият избор и липсата на механизъм за доброволно основаване на регионална занаятчийска камара, оставя занаятчиите, които все пак искат да се сдружат и да взаимодействат с държавния апарат с една-единствена възможност – камарата в тяхната област. В тази връзка по-оптимален вариант би била възможността за конкуренция между регионалните камари, а не предоставянето на подобна монополна власт и липса на избор на занаятчиите.

Надяваме се на открито обсъждане с факти и аргументи, което да доведе до вземането на информирано решение от народните представители.

На разположение сме за допълнителни въпроси и коментари по внесения законопроект.

С уважение

Светла Костадинова
Изпълнителен директор, ИПИ